

Umsögn Byggðastofnunar um áhrif fjárlagafrumvarps fyrir árið 2017 á byggðapróun

Fjárlög eru í fyrsta sinn unnin samkvæmt nýjum lögum um opinber fjármál nr. 123/2015. Í 14. grein laganna er eftirfarandi ákvæði : „Innan fjögurra vikna frá framlagningu frumvarps til fjárlaga skal Byggðastofnun gefa fjárlaganefnd Alþingis umsögn um áhrif frumvarpsins á byggðapróun í landinu.“ Nánari skýringar er að finna í álitni meirihluta fjárlaganefndar en þar segir: „Í þessu felst m.a. að í umsögn Byggðastofnunar skuli fjallað um hvernig stefna hvers ráðherra skv. 20. gr. frumvarpsins, fyrir þau málaefnasvið og málaflokka sem hann ber ábyrgð á, samræmist byggðaáætlun og sóknaráætlunum landshluta sem fram koma í þingsályktunartillögu um stefnumótandi byggðaáætlun.“

Byggðamál spanna afar vítt svið. Þau hafa verið skilgreind á þann veg að þau séu öll þau viðfangsefni sem hafa áhrif á lífsgæði og samkeppnishæfni landshluta, s.s. búsetu, atvinnu og nýsköpun. Þau snúa að eflingu samfélaga, félagsauðs, atvinnulífs, menntunar, menningar, velferðarmála, samgangna og fjarskipta. Samkvæmt þessari skilgreiningu eru byggðamál viðfangsefni allra ráðuneyta með einhverjum hætti.

Byggðastofnun gefur nú umsögn til fjárlaganefndar í fyrsta sinn samkvæmt lagaákvæðinu. Að mati Byggðastofnunar felur það í sér merkilega nýbreytni sem ætti í fyllingu tímans að vera til þess fallin að varpa ljósi á áhrif fjárlaga á þau málefnasvið sem tengjast byggðapróun. Hér er á ferðinni nýtt verkfæri á sviði byggðamála sem mun efalaust þróast eftir því sem árin líða. Vinnulagið mun því þróast og breytast, en til að það komi að sem bestum notum er að mati Byggðastofnunar nauðsynlegt að stofnunin komi mun fyrr að vinnuferli fjárlagafrumvarps ár hvert.

Mat stofnunarinnar tekur mið af frumvarpi til fjárlaga 2017 eins og það var lagt fyrir 6. desember 2016. Í umsögn Byggðastofnunar er eingöngu skoðað hvaða útgjaldaliðir frumvarpsins hafa bein eða óbein áhrif á byggðapróun. Ekki er lagt mat á áhrif tekjuöflunar ríkisins á byggðapróun, þó að ljóst sé að skattheimta hefur mismunandi áhrif á einstakar atvinnugreinar og þar með einstök byggðarlög og byggðapróun í heild.

Mat stofnunarinnar miðast við hvernig málefnasvið og málaflokkar samræmast gildandi byggðaáætlun fyrir árin 2014-2017. Rétt er að benda á að unnið er að gerð nýrrar byggðaáætlunar fyrir árin 2017-2023 samkvæmt lögum um byggðaáætlun og sóknaráætlunir nr. 69/2015. Vinnu við nýja byggðaáætlun er ekki lokið og því ekki hægt að taka mið af þeim áherslum sem verða í henni auk þess sem fjárlagavinna hefði heldur ekki getað tekið mið af byggðaáætlun sem er í vinnslu. Einnig er rétt að fram komi að fjárlög eru nú unnin við þær aðstæður að frumvarp til fjárlaga var lagt fram 6. desember síðastliðinn og stefnt að því að það verði afgreitt áður en nýtt fjárhagsár gengur í garð. Því verður stofnunin að vinna umsögn sína á mun skemmri tíma en þeim fjórum vikum sem lög um opinber fjármál gera ráð fyrir.

Uppbygging frumvarps til fjárlaga og málefnasvið með tengingu við byggðamál

Frumvarpið er byggt á nýjum lögum um opinber fjármál nr. 125/2015 og því er undirbúningur þess með öðrum hætti en fyrri fjárlaga. Meginbreyting er að það er grundvallað á fjármálaáætlun fyrir árin 2017-2021 sem samþykkt var á Alþingi í ágúst 2016. Að auki hefur verið tekið mið af nýjum eða breyttum lögum sem hafa verið samþykkt á Alþingi eftir að fjármálaáætlun var gerð og beinum skuldbindingum sem gerðar voru fyrir þingkosningar.

Ein meginbreyting með nýjum lögum er að fjárheimildir eru greindar eftir málefnasviðum og málaflokkum en ekki stofnunum og verkefnum eins og áður var. Málefnasvið og málaflokkar

komu fram í svonefndri voráætlun sem lögð var fram og samþykkt í fyrsta sinn á árinu 2016. Í voráætlun koma m.a. fram annars vegar stefna og markmið og hins vegar áherslur og aðgerðir í hverju málefnasviði og málaflokki. Þar er einnig tilgreint hvaða ráðuneyti er ábyrgt fyrir hverju málefnasviði og málaflokki og fylgir frumvarp til fjárlaga 2017 þessu vinnulagi. Ekki var talið raunhæft að bera saman einstakar fjárveitingar milli fjárlaga 2016 og frumvarps til fjárlaga 2017 vegna þess að fjárlög þessara ára eru ekki byggð upp með sama hætti. Síðast en ekki síst myndi slík nálgun kalla á mun meiri gagnaöflun en möguleg er á þeim stutta tíma sem Byggðastofnun hefur til verkefnisins.

Hér verður því fyrst og fremst skoðað hvort markmið eða aðgerðir málefnasviða eru tilgreind með beinum áherslum á landsbyggðirnar. Þetta er hér gert til að leitast við að afmarka verkefnið við þau málefnasvið sem talin eru skipta mestu fyrir byggðapróun. Rétt er að geta þess að greiningin er ekki tæmandi þar sem Byggðastofnun hefur haft afar skamman tíma til að vinna umsögnina. Málefnasvið sem tekin voru til skoðunar eru eftirfarandi en númer vísa til fjárlagafrumvarpsins:

8. málefnasvið : Sveitarfélög og byggðamál.

Málaflokkurinn byggðamál skiptist í fjögur verkefni; Byggðastofnun, Jöfnunarsjóð flutningskostnaðar, Flutningssjóð olíuvara og byggðaaætlun ásamt sóknaráætlunum landshluta. Tilgreind markmið eru að efla sjálfbæra þróun byggðarlaga um land allt og þar vísað til sóknaráætlana landshluta. Annað markmið er aukinn stuðningur við svæði sem hafa búið við langvarandi fólksfækkun og þar vísað til verkefnisins Brothættar byggðir. Þá er einnig markmið um jöfnun olíuverðs um land allt. Aðgerðir eru að móta verklagsreglur fyrir stýrihóp Stjórnarráðsins, krafa um ráðstöfunarhlutfall fjárheimilda sóknaráætlana, vinna við nýja Byggðaaætlun 2017-2023, endurnýjun samninga um Brothættar byggðir og að mynda starfshóp um jöfnun á flutningskostnaði olíuvara.

9. málefnasvið : Almanna- og réttaröryggi.

Ekki bein svæðisbundin markmið að öðru leyti en að sett eru viðmið um viðbragðstíma lögreglu og lögreglumenn eru starfandi um allt land. Háskólanám lögreglumanna er í Háskólanum á Akureyri.

10. málefnasvið : Réttindi einstaklinga, trúmál og stjórnsýsla innanríkismála.

Ekki bein svæðisbundin markmið eða aðgerðir. Starfsemi undir þessum málefnasviði er hins vegar víðs vegar um landið, svo sem prestar, sýslumenn og héraðsdómstólar.

11. málefnasvið : Samgöngu- og fjarskiptamál.

Samgönguáætlun hefur fimm markmið, þ. e. að tryggja öruggar, greiðar, hagkvæmar og umhverfislega sjálfbærar samgöngur. Fimmta markmiðið er að samgöngur stuðli að jákvæðri byggðapróun. Aðgerðir sem tengjast því markmiði eru smíði nýrrar Vestmannaeyjaferju, undirbúningur Dýrafjarðarganga og lagning bundins slitlags á tengivegi. Markmið fjarskiptaáætlunar eru að tryggja hagkvæm örugg og áreiðanleg fjarskipti og að vinna að hagkvæmri uppbyggingu fastlínukerfa á svæðum sem búa við markaðsbrest á landsvísu og útbreiðslu háhraðafarnets. Markmið pósthjónustu er að tryggja hagkvæma og áreiðanlega pósthjónustu um land allt með því að tryggja notendum aðgang að alþjónustu. Meðal aðgerða er Ísland ljóstengt – landsátak í uppbyggingu fjarskiptainnviða utan markaðssvæða. Þá styrkir ríkið ljósleiðaravæðingu sveitarfélaga með fjárveitingum Fjarskiptasjóðs.

12. málefnasvið : Landbúnaðarmál.

Breytingar á búvörulögum og búvörusamningar hafa að markmiði að tryggja stöðu íslensks landbúnaðar með betri markaðsstöðu sem skili bændum betri afkomu og neytendum lægra verði.

13. málefnasvið : Sjávarútvegur.

Tilgreind markmið í sjávarútvegi eru að tryggja áframhaldandi sjálfbærni fiskistofna og að tryggja góð og ábyrg skilyrði fyrir sjókvíaelði.

14. málefnasvið : Ferðaþjónusta.

Markmið er að ferðaþjónustan sé öflug atvinnugrein sem skili þjóðarbúinu verulegum gjaldeyristekjum og auki hagsæld og lífsgæði á Íslandi. Undirmarkmið er að áttak verði í uppbyggingu innviða ferðaþjónustu til að vernda viðkvæma náttúru, auka öryggi ferðamanna og tryggja jákvæða upplifun þeirra. Meðal aðgerða má nefna greiningu og gerð áætlunar um mannaflapörf ferðaþjónustu eftir landshlutum, bætt upplýsingagjöf um allt land og gerð tillögu um stefnumótandi stjórnunaráætlanir fyrir ferðaþjónustu í hverjum landshluta.

15. málefnasvið : Orku- og eldsneytismál.

Markmið málefnasviðsins er að orkubúskap Íslands verði hagað með sjálfbærum hætti með áherslu á samfélagslegan, efnahagslegan og umhverfislegan ábata. Undirmarkmið er að orkuöryggi verði tryggt á landsvísu, full jöfnun á kostnaðarmun á dreifingu raforku í dreifbýli og þéttbýli og full jöfnun húshitunarkostnaðar. Meðal aðgerða er að unnið verður að gerð viðbragðsáætlunar vegna raforkuskorts og aðgerðaráætlunum fyrir landssvæði sem búa við skert afhendingaröryggi. Starfshópur á vegum ANR og Orkustofnunar mun hafa eftirfarandi verkefni: 1) Fylgst verður með og tryggt að um fullan jöfnuð húshitunarkostnaðar verði að ræða um allt land hjá notendum sem ekki eiga kost á húshitun með jarðvarma. 2) Fylgst verður með að um fulla jöfnun kostnaðar verði að ræða vegna dreifingar raforku í dreifbýli. 3) Unnið verður að því að setja reglur um veitingu styrkja til tengingar býla sem standa utan dreifikerfis raforku. Þá verður einnig gerð áætlun um hvernig unnt sé að draga úr raforkunotkun kyntra hitaveitna og önnur um rafvæðingu fiskimjölsverksmiðja.

17. málefnasvið : Umhverfismál.

Malefnasviðið varðar ýmsa starfsemi á landsbyggðinni, svo sem skógrækt, landgræðsla, náttúruvernd og starfsemi þjóðgarða. Markmiðið er að landsmenn búi við heilnæm lífsskilyrði og hreint umhverfi og faglega og skilvirka stjórnsýslu umhverfismála. Tilgreindar aðgerðir eru uppbygging innviða í formi þjónustumiðstöðva fyrir ferðamenn, gerð göngu- og reiðstíga, skógrækt og landgræðsla. Rannsóknir og vöktun á náttúru landsins. Eitt markmið undir þessu málefnasviði er að koma á hringrænu hagkerfi þar sem komið er í veg fyrir myndun úrgangs. Þá er einnig markmið um að stuðla að vernd náttúrunnar, sjálfbærri þróun og sjálfbærri nýtingu auðlinda.

18. málefnasvið : Menning og listir.

Meginmarkmið málefnasviðsins eru að auðvelda öllum landsmönnum að njóta menningar og lista, jafna og bæta aðstöðu til menningar- og listastarfsemi í landinu, stuðla að verndun menningar- og náttúruminja og menningararfleifðar þjóðarinnar fyrir komandi kynslóðir og tryggja jafnvægi verndunar og aðgengis fyrir almenning að menningararfinum.

20. málefnasvið : Framhaldsskólastig.

Eitt markmið málefnasviðsins er að nemendur í öllum landshlutum hafi aðgengi að bók- og starfsnámi sem uppfylli kröfur næsta skólastigs og/eða atvinnulífs. Aðgerð undir þessu markmiði er um samvinnu framhaldsskóla á Norðausturlandi um heildstætt og fjölbreytt námsframboð, stoðþjónustu og stjórnarsýslu með áframhaldandi skipulögðu samstarfsverkefni. Námsstyrkir eru veittir til jöfnunar á fjárhagslegum aðstöðumun nemenda í framhaldsskólum. Einnig eru veitt framlög til niðurgreiðslu skólaaksturs að því leyti sem búseta veldur þeim misþungum fjárhagsbyrðum.

23. málefnasvið : Sjúkrahúsþjónusta.

Málefnasviðið skiptist í sérhæfða sjúkrahúsþjónustu sem veitt er á Landsspítalanum og Sjúkrahúsinu á Akureyri, almenna sjúkrahúsþjónustu og erlenda sjúkrahúsþjónustu.

24. málefnasvið : Heilbrigðisþjónusta utan sjúkrahúsa.

Markmiðið er að allir notendur heilsugæslu eigi kost á að hafa eigin heilsugæslulækni eða annan heilbrigðisstarfsmann sem ábyrgðaraðila fyrir þjónustu viðkomandi frá árinu 2017 og að heilsugæslan verði styrkt og eflid sem fyrsti viðkomustaður og samhæfingaraðili heilbrigðisþjónustu. Meðal aðgerða er að þjónusta sálfræðinga og þverfagleg geðheilsuteymi standi til boða í öllum heilbrigðisumdæmum. Einnig verður heimahjúkrun eflid um allt land. Þá er einnig markmið að jafna aðgengi landsmanna að sérfræðiþjónustu sem ekki er unnt að veita á vettvangi eða hagkvæmara er að veita með fjarskiptabúnaði. Í samræmi við breytingar á heilbrigðisþjónustu í dreifbýli og sameiningu stofnana hefur fyrirkomulag sjúkraflutninga verið í endurskoðun. Markmið er að sjúkraflutningar í hverju heilbrigðisumdæmi anni þörf fyrir flutninga innan skilgreindra tímamarka.

25. málefnasvið : Hjúkrunar- og endurhæfingarþjónusta.

Meginmarkmið málaflokksins er að þörf fólks fyrir dvöl í hjúkrunar- dvalar- og dagdvalarrýmum sé mætt, innan þeirra viðmiða sem sett hafa verið. Meðal aðgerða sem eru tilgreindar er að koma upp samstarfi heilsugæslu, sveitarfélaga og félagasamtaka til að auka virkni og heilsueflingu aldraðra og að byggja fimm ný hjúkrunarheimili með 220 rýmum og bæta aðbúnað 115 rýma á árunum 2017-2020.

26. málefnasvið : Lyf og lækningavörur.

Markmið málaflokksins er að tryggja að almenningur á hafi áfram aðgang að lyfjum sem standast kröfur um gæði, virkni og öryggi lyfja. Meðal aðgerða er að tryggja aðgengi að lyfjum jafnt á landsbyggðinni og höfuðborgarsvæðinu með sérstaka áherslu á þá staði þar sem þjónusta er takmörkuð fyrir árið 2019.

31. málefnasvið : Húsnæðisstuðningur.

Markmiðið er að landsmenn búi við öryggi í húsnæðismálum í samræmi við þarfir hvers og eins. Meðal aðgerða er að fjölga leiguíbúðum um 2.300 á næstu fjórum árum með stofnframlögum ríkis og sveitarfélaga og að fjármögnun húsnæðis verði tryggð á svæðum þar sem markaðsbrestur hefur orðið.

Uppbygging byggðaáætlunar og sóknaráætlana

Meginmarkmið byggðaáætlunar fyrir árin 2014-2017 eru að jafna tækifæri allra landsmanna til atvinnu og þjónustu, jafna lífskjör og stuðla að sjálfbærri þróun byggðarlaga um land allt. Sérstök áhersla verði lögð á stuðning við svæði sem búa við langvarandi fólksfækkun,

atvinnuleysi og einhæft atvinnulíf. Þá er lögð áhersla á að aðgerðir samkvæmt áætluninni stuðli að auknu jafnrétti kynjanna.

Aðgerðatillögur byggðaáætlunar eru eftirfarandi:

1.1. Uppbygging öflugs gagnanets.

Markmið: Uppbygging fjarskiptakerfisins verði í samræmi við fjarskiptaáætlun fyrir árin 2011–2022.

1.2. Orkumál.

Markmið: Framleiðsla og dreifing raforku mæti þörfum atvinnulífs og almennings alls staðar á landinu hvað varðar flutningsgetu og afhendingaröryggi. Jafnaður verði milli landshluta kostnaður við flutning og dreifingu á raforku.

1.3. Bættar samgöngur.

Markmið: Vegfarendur komist leiðar sinnar innan og milli atvinnu- og þjónustusvæða á ódýran, fljótlegan og öruggan hátt.

2.1. Brothætt byggðarlög.

Markmið: Stöðva viðvarandi fólksfækkun í smærri byggðakjörnum og í sveitum landsins.

2.2. Stuðningur við einstaklinga.

Markmið: Fjölga vel menntuðum einstaklingum á varnarsvæðum landsins.

2.3. Stuðningur við fyrirtæki.

Markmið: Fjölbreytt atvinnustarfsemi geti dafnað á efnahagslega veikum svæðum.

3.1. Nýsköpun og vaxtargreinar.

Markmið: Stuðlað verði að fjölbreyttu atvinnulífi og nýsköpun um allt land í samræmi við *Atvinnustefnu fyrir Ísland*.

3.2. Stuðningur við nýfjárfestingu og atvinnuuppbyggingu.

Markmið: Nýfjárfesting í atvinnurekstri verði eflid.

3.3. Dreifing opinberra starfa.

Markmið: Stuðlað verði að fjölbreyttum atvinnutækifærum um allt land með dreifingu starfa á vegum ríkisins.

3.4. Stoðkerfi hins opinbera.

Markmið: Fyrirtæki og einstaklingar á landsbyggðinni hafi aðgengi að skilvirkum og öflugum stoðkerfi atvinnuþróunar.

3.5. Lánastarfsemi.

Markmið: Fyrirtækjum á starfssvæði Byggðastofnunar verði tryggður aðgangur að lánsfjármagni á sambærilegum kjörum og fjármálafyrirtæki bjóða á höfuðborgarsvæðinu.

3.6. Stuðningur við uppbyggingu skógarauðlindar.

Markmið: Stuðningur við skógrækt á bújörðum þar sem aðstæður eru ákjósanlegar verði eflidur með áherslu á viðarframleiðslu, kolefnisbindingu, aukin landgæði, betri búsetuskilyrði og atvinnusköpun.

4.1. Stefnumótun um opinbera þjónustu.

Markmið: Íbúar landsins, óháð búsetu og efnahag, njóti sömu tækifæra hvað varðar aðgengi að opinberri grunnþjónustu og kröfur eru gerðar um í nútímasamfélagi.

4.2. Opinberar upplýsingar á sviði byggðamála.

Markmið: Stefnumótun í byggðamálum og framkvæmd hennar styðjist við traust gögn.

Sóknaráætlanir voru festar í sessi og tengdar við byggðaáætlun með lögum nr. 69/2015 um byggðaáætlun og sóknaráætlanir. Sama ár voru gerðir sóknaráætlanasamningar til fimm ára við landshlutasamtök sveitarfélaga.

Sóknaráætlanir landshluta eru þróunaráætlanir sem fela í sér stöðumat, framtíðarsýn, markmið og aðgerðir til að ná markmiðum. Forgangsröðun verkefna landshlutans byggir á sóknaráætlun hans. Fjármunum sem varið er til verkefna á sviði atvinnu-, byggða- og menningarmála er ráðstafað af heimamönnum samkvæmt áherslum sem mótaðar hafa verið af breiðum hópi þeirra. Sóknaráætlunum er ætlað að stuðla að jákvæðri samfélagsþróun, treysta stoðir menningar og auka samkeppnishæfni hvers landshluta sem og landsins alls. Markmiðið er einnig að einfalda samskipti ríkis og sveitarfélaga og tryggja gagnsæi við úthlutun og umsýslu opinberra fjármuna.

Samkvæmt frumvarpi til fjárlaga 2017 er áætlað að fjármunir til byggðaáætlunar verði 981 milljón króna sem er veruleg hækkun frá fyrra ári þegar framlagið var um 640 milljónir króna. Framlag til sóknaráætlana landshluta lækkar hins vegar lítillega eða úr 208,5 milljónir króna árið 2016 í 190,5 milljónir króna árið 2017. Samkvæmt skýringu við fjárlagaliði er þó um tilfærslur á fjárheimildum að ræða en þar segir að fjárheimild málaflokksins sé aukin í heild um 450 milljónir króna til þess að styðja við byggðaáætlun og sóknaráætlanir landshluta.

Niðurstöður og lokaorð

Með frumvarpi að fjárlögum fyrir árið 2017 er lagt til að ráðstafað verði 757 milljörðum króna til 34 málefnasviða og 100 málaflokka í ríkisrekstri. Fjárlög fela í sér ráðstöfun á um 30% af vergri landsframleiðslu og því augljóst að áhrif fjárlaga á byggðaðróun eru mikil.

Einstök málefnasvið eða málaflokkar hafa mismikil áhrif á byggðaðróun. Málaflokkurinn byggðamál ráðstafar ríflega 1.900 milljónum króna til verkefna á þessu sviði. Þar undir falla byggðaáætlun og sóknaráætlanir landshluta, starfsemi Byggðastofnunar og atvinnuráðgjafar á landsbyggðinni, Flutningsjöfnunarsjóður olíuvara og jöfnun flutningskostnaðar. Fjölmörg önnur málefnasvið opinberra fjármála hafa bein og óbein áhrif á byggðaðróun. Það á t.d. við um marga fjárlagaliði málefnasviðsins samgöngur og fjarskipti. Til framkvæmda á vegakerfinu er ráðstafað um 14,4 milljörðum króna og til þjónustu um 4,4 milljörðum króna. Styrkir til almenningsgangna eru tæplega 2,9 milljarðar króna og til hafna og vita er ráðstafað tæplega 1.100 milljónir króna og til flugvallaframkvæmda verður varið um 1.500 milljónum króna.

Fjármunir sem falla undir málefnasvið atvinnuvega hafa víðtæk áhrif á byggðaðróun. Þannig er um 12 milljörðum króna varið til samninga um starfsskilyrði í einstökum búgreinum. Til sjávarútvegs er ráðstafað um 6,3 milljörðum króna og til ferðaþjónustu 2,3 milljörðum króna. Fjárlagaliðir sem falla undir orkumál og hafa veruleg áhrif á búsetuskilyrði víðs vegar um land eru annars vegar niðurgreiðslur á húshitun og hins vegar jöfnun kostnaðar við dreifingu raforku, samtals um 2,3 milljarðar króna.

Meðfylgjandi tafla sýnir sundurliðun fjárveitinga í milljónum króna til nokkurra ríkisaðila og verkefna í A-hluta fjárlaga sem veruleg áhrif hafa á byggðapróun. Hér er í fyrsta lagi sýnt hver niðurstaða varð samkvæmt ríkisreikningi fyrir árið 2015. Í öðru lagi er fjárveiting samkvæmt fjárlögum 2016 og í þriðja lagi ætluð fjárveiting samkvæmt frumvarpi til fjárlaga fyrir árið 2017 frá 6. desember 2016. Ekki voru tiltæk sambærileg gögn til að bera saman sundurliðun á framlögum til samgöngumála fyrir árin 2016 og 2017.

	Reikningur 2015	Fjárlög 2016	Frumvarp 2017
Byggðaáætlun	338,7	430,6	790,6
Sóknaráætlanir landshluta	78,0	208,5	190,5
Byggðastofnun	147,7	159,4	166,1
Atvinnuráðgjafar á landsbyggðinni	176,6	190,5	198,5
Flutningssjóður olíuvara	371,0	360,0	380,0
Jöfnun flutningskostnaðar	90,2	175,0	175,0
Samgöngur	29.445,6	29.409,6	28.837,7
Stuðningur við mjólkurframleiðslu	6.549,8	6.656,1	6.615,8
Stuðningur við sauðfjárframleiðslu	4.853,8	4.932,8	4.982,4
Stuðningur við grænmetisframleiðslu	580,4	592,6	556,9
Búnaðarlagasamningur	516,2	549,3	1.618,2
Sjávarútvegur	5.179,0	5.543,5	6.306,6
Ferðapjónusta	1.767,6	1.531,3	2.311,2
þ.a. Framkvæmdasjóður ferðamannastaða	1.002,3	666,0	1.760,0
Niðurgreiðslur á húshitun	1.478,1	1.731,7	2.892,8
Jöfnun kostnaðar við dreifingu raforku	877,9	913,0	992,1
Jöfnun á námskostnaði	579,3	621,5	627,7

Með fjárlögum er ráðstafað fjármunum til ýmis konar grunnþjónustu svo sem heilbrigðisþjónustu og mennta- og menningarmála og hefur margt af þessu áhrif á byggðapróun.

Það er því ljóst að margir liðir fjárlaga hafa bein eða óbein áhrif á byggðapróun aðrir en þeir sem eru með beinum hætti auðkenndir byggðamálum. Þau áhrif eru margfalt meiri en áhrif af aðgerðum byggðaáætlunar og sóknaráætlana sem einungis ráðstafa óverulegum fjárhæðum.

Byggðastofnun vill að lokum ítreka það sem áður er fram komið að það er að mati stofnunarinnar nauðsynlegt að hún komi mun fyrr að vinnuferli fjárlagafrumvarps ár hvert til að markmiðin með umsögn stofnunarinnar eins og þeim er lýst í lögskýringargögnum með 14. gr. laga um opinber fjármál náist. Eftirsóknarvert er að í frumvarpi til fjárlaga verði birt yfirlit yfir landfræðilega dreifingu tekna og útgjalda ríkisins.